

การประเมินผลการเขียนภาษาอังกฤษ แบบพลวัตในระดับประถมศึกษา

Dynamic Assessment on English Writing at the Elementary Level

เหมวรรณ ชันมณี

บทคัดย่อ

ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพในปัจจุบัน การพัฒนาการเขียนภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่เยาว์วัย ตลอดจนการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเขียนภาษาอังกฤษจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของครูในระดับประถมศึกษา อนึ่ง นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเขียนที่มีคุณภาพแล้ว ครูจำเป็นต้องมีกระบวนการประเมินผลการเขียนที่มีประสิทธิภาพด้วยเพื่อจักได้นำผลการประเมินมาพัฒนาความสามารถในการเขียนของนักเรียนตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล การประเมินผลการเขียนภาษาอังกฤษแบบพลวัต (Dynamic Assessment) ในบรรยากาศการประเมินที่เป็นมิตร เป็นกระบวนการที่ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเขียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งนอกจากครูจะได้ผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการเขียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของตนเอง เห็นคุณค่าของการประเมินผล และนำมาพัฒนาการเขียนของตนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การประเมินผล/การเขียนภาษาอังกฤษ/การประเมินแบบพลวัต/ประถมศึกษา

Abstracts

Nowadays, competence in English language writing is essential for learning and working. Therefore, elementary school teachers are the key persons to firstly develop the students' competence along with promoting positive attitudes towards writing. Beside the quality of the learning activities they carry into the writing class, teachers should be able to administer effective assessment. Consequently, they have to utilize the assessment results to develop students' writing competence based on individuals needs. Dynamic assessment of English writing in a friendly atmosphere is a particular process where teachers and students are engaged in assessment with their focus on developing the writing competence of the students themselves. It also helps students realize their own English writing competence and the value of assessment in order to develop their writing continuously.

KEYWORDS: ASSESSMENT/ENGLISH LANGUAGE WRITING/
DYNAMIC ASSESSMENT/ ELEMENTARY LEVEL

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีมายาวนานกว่า 100 ปี และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบว่า คนไทยที่ผ่านการเรียนภาษาอังกฤษมาแล้วตามหลักสูตรภาคบังคับส่วนหนึ่งหรืออาจเป็นส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารหรือการประกอบอาชีพได้ดีเทียบเท่ากับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคอาเซียน เนื่องด้วยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การที่ภาษาอังกฤษไม่ได้เป็นภาษาที่สองในการดำรงชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ อีกทั้งมิใช่ภาษาราชการ ทำให้คนไทยมีโอกาสนำภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันน้อยกว่าประชากรในบางประเทศของภูมิภาคอาเซียนที่มีภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ อาทิ มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ หรือแม้แต่ประเทศเมียนมาและกัมพูชา ซึ่งมีได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการแล้ว แต่ก็ยังคงมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษารองอยู่ (องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2559) ทำให้ประชากรในประเทศเหล่านี้มีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเรียนรู้และใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าคนไทย จนเกิดความคุ้นเคยกับภาษา ไม่รู้สึกที่ภาษาอังกฤษเป็นเรื่องไกลตัว หรือรู้สึกเงินอายุไม่มั่นใจที่จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพูดและการเขียนซึ่งเป็นการผลิตและส่งสารไปยังผู้อื่น

ศูนย์ข้อมูลอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการได้รายงานผลคะแนนเฉลี่ยการสอบ TOEFL (Test of English as a Foreign Language) ของแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียนในปี 2558 พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ย 77 คะแนน เป็นอันดับที่ 3 จากท้าย โดยมีคะแนนสูงกว่า ประเทศกัมพูชาและลาวเท่านั้น สำหรับประเทศที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ตามลำดับ (ศูนย์ข้อมูลอาเซียน, 2559) ผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถทางภาษาอังกฤษของทุกภาคส่วน โดยเริ่มจากการปฏิรูปการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2558) การปฏิรูปดังกล่าวมีอาจมุ่งเน้นในด้านการสอนภาษาอังกฤษของครูแต่เพียงอย่างเดียวเพราะการที่ครูจะพัฒนาความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนได้นั้นครูจำเป็นต้องมีการประเมินผลที่แม่นยำมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทราบว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถทางภาษาในระดับใดและมีสิ่งใดที่นักเรียนต้องพัฒนา ดังที่ Brindley (2003) ได้กล่าวว่า “การประเมินผลทางภาษาเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตัดสินผลด้านความรู้ทางภาษารวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนโดยจะต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล” ดังนั้นการประเมินผลจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนานักเรียนได้ตรงตามความต้องการจำเป็นของแต่ละคน

สถานการณ์การประเมินผลภาษาอังกฤษในปัจจุบัน

ปัจจุบันยังคงพบว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมักจะใช้การประเมินผลในการวัดระดับความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียน ณ ขณะนั้น หรือเป็นการวัดผลว่านักเรียนได้เรียนรู้สิ่งใดบ้าง ส่งผลให้เกิดสิ่งที่นักประเมินเรียกว่า “การสอนเพื่อสอบ” และส่งผลให้การประเมินที่คำนึงถึงการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคลขาดหายไป (Baily, 1996; McNamara, 2004 อ้างถึงใน พิมพ์พรณ ศยามานนท์, 2560)

พิมพ์พรณ ศยามานนท์ (2560) พบว่า “การสอนเพื่อสอบ” เกิดขึ้นในห้องเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทยส่วนใหญ่ว่าให้ความสำคัญกับการสอนภาษาอังกฤษในลักษณะการท่องจำ (rote memorization) ประกอบกับการสอนแบบเน้นไวยากรณ์และการแปล (grammar translation method) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่ครู นักเรียน และโรงเรียนได้รับความกดดันจากผลคะแนนสอบ O-NET ซึ่งเป็นการประเมินผลภาษาอังกฤษระดับชาติ และมีการนำผลมาใช้ในลักษณะให้คุณให้โทษ (high-stake test) ด้วยเหตุที่รูปแบบของข้อสอบ O-NET เป็นแบบเลือกตอบ (multiple choices) ทำให้การเรียนการสอนภาษา

อังกฤษในห้องเรียนมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขข้อบกพร่องด้านไวยากรณ์ แม้กระทั่งระหว่างที่นักเรียนทำงานปฏิบัติทางภาษาที่ต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสาร ระบบข้อความ และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ครูก็ยังคงมุ่งเน้นที่การแก้ไขไวยากรณ์เช่นกัน สถานการณ์เช่นนี้ยิ่งนำไปสู่การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสอบมากขึ้นทุกขณะ อนึ่ง ในสถานการณ์ปัจจุบันที่การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยบนพื้นฐานแนวคิดสังคมแห่งการเรียนรู้ มีนักการศึกษาจำนวนมากที่ต้องการที่จะปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากแบบท่องจำไปสู่การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน

แนวโน้มของการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อวิธีการประเมินผลที่ต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วย การประเมินด้วยแบบทดสอบแบบเลือกตอบก็จะเริ่มลดลง และแทนที่ด้วยการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) ตลอดจนให้ความสำคัญกับการประเมินผลระหว่างเรียน (formative assessment) มากกว่าการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียน (summative assessment)

การประเมินผลการเขียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนระดับประถมศึกษา

การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ระหว่างการเรียนรู้ การสอนภาษาอังกฤษในหลากหลายกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “การเขียน” ซึ่งถือเป็นทักษะขั้นสูงในการเรียนภาษาอังกฤษ ดังที่ Medwell, Wray, Minns, Griffith, & Coates (2014) กล่าวว่า การเขียนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน นอกจากผู้เขียนจะต้องพยายามปะติดปะต่อข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการเขียนอย่างเป็นระบบระเบียบแล้ว ผู้เขียนยังต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดความคิดเหล่านั้นออกมาเป็นข้อเขียนที่สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงตามความคิดความต้องการของตนเอง

Harmer (2013) ได้แบ่งการสอนเขียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนระดับประถมศึกษาไว้ 3 ระดับ ได้แก่ การฝึกคัดลายมือ (handwriting) การเขียนสะกดคำ (spelling) การวางรูปแบบ/โครงสร้างของงานเขียน และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน (layout and punctuation) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่กำหนดคุณภาพของผู้เรียนเกี่ยวกับการเขียนภาษาอังกฤษไว้ว่า เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการเขียนคำศัพท์ ประโยคคำเดียว (one word sentence) และประโยคเดียว (simple sentence) และเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนจะต้องสามารถเขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ การเขียนแผนภาพ แผนผัง แผนภูมิ และตารางแสดงข้อมูล การใช้ประโยคเดียวและประโยคผสม (compound sentence)

Weigle (2007) กล่าวว่า แม้ว่าการเขียนจะเป็นทักษะที่สำคัญ แต่ผู้สอนภาษาอังกฤษมักเห็นว่าการประเมินการเขียนเป็นเรื่องยากและใช้เวลามาก ส่งผลให้ผู้สอนประเมินความสามารถในการเขียนของผู้เรียนเมื่อถึงเวลาจำเป็นเท่านั้น อาทิ การประเมินผลการเขียนในช่วงสอบปลายภาคเพื่อสรุปผลการเรียน สถานการณ์เช่นนี้ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการพัฒนาการเขียนภาษาอังกฤษของตนเองอย่างต่อเนื่องและตรงตามความสามารถของตนเองในแต่ละช่วงของการเรียนภาษา ด้วยเหตุนี้หากผู้สอนสามารถนำการประเมินผลระหว่างเรียนมาใช้ในการประเมินการเขียนของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการประเมินที่มีความหมาย สะท้อนความสามารถทางภาษาที่แท้จริงของผู้เรียน และสามารถนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนได้จริง การประเมินการเขียนก็จะเป็นเรื่องยากอีกต่อไป

แม้ว่าผู้เขียนในฐานะครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาจะประเมินผลการเขียนของนักเรียนพร้อมให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น คำชม ตลอดจนผลป้อนกลับอื่น ๆ แก่ นักเรียนทุกครั้งที่ตรวจงาน แต่ผู้เขียนยังคงมีคำถามเกิดขึ้นกับตนเองว่า

“หลังจากที่ได้รับงานคืนจากครู เหตุใดนักเรียนจึงไม่ดูว่าตนเองเขียนงานผิดตรงไหน”

“ทำไมนักเรียนยังทำงานผิดแบบเดิมซ้ำ ๆ เช่น ไม่เขียนเครื่องหมายมหัพภาค (full stop) เมื่อจบประโยค สะกดคำง่าย ๆ ไม่ถูกต้อง ลายมือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย การเขียนประโยคไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์แม้จะเป็นเรื่องง่าย ๆ”

“การทำงานผิดแบบเดิมเป็นเพราะนักเรียนมิได้อ่านคำแนะนำหรือคำอธิบายของครูที่เขียนไว้ในตรวจงานครั้งก่อน ๆ หรืออ่านคำแนะนำและคำอธิบายแล้วไม่เข้าใจ”

“ทำอย่างไรนักเรียนจึงจะเห็นความสำคัญของข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ตลอดจนคำแนะนำหรือแม้กระทั่งคำชมของครู”

คำถามข้างต้นกระตุ้นให้ผู้เขียนศึกษาค้นคว้าเพื่อแสวงหาวิธีที่จะช่วยให้การประเมินการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ โดยเน้นกระบวนการประเมินระหว่างเรียนที่ทำให้นักเรียนสามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาการเขียนภาษาอังกฤษของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและวิธีการประเมินนี้ต้องสามารถนำไปใช้ได้กับห้องเรียนภาษาอังกฤษทั้งในระดับประถมศึกษาตอนต้นและระดับประถมศึกษาตอนปลาย

การพัฒนากระบวนการประเมินผลการเขียนภาษาอังกฤษระหว่างเรียน

ผู้เขียนได้ค้นคว้าเกี่ยวกับการประเมินแบบต่าง ๆ และพบว่า การประเมินผลแบบพลวัต (Dynamic Assessment) เป็นรูปแบบการประเมินผลที่เหมาะสมจะนำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียน ด้วยคุณลักษณะที่ Berman (2007) ได้กล่าวไว้ว่า Dynamic Assessment เป็นการบูรณาการการสอนและการประเมินผลเข้าด้วยกัน โดยนักเรียนจะได้รับผลป้อนกลับในทันที

ทั้งระหว่างการเรียนรู้และการทดสอบ นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองผ่านการสนทนา/อภิปรายร่วมกับครู ปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างครูกับนักเรียนนี้ช่วยทำให้ทราบถึงแรงจูงใจ ความมั่นใจ หรือแม้กระทั่งความกังวลใจ ตลอดจนการรับรู้ตนเองในด้านการเรียนของนักเรียน และนำไปสู่การค้นพบว่า นักเรียนมีความรู้ความสามารถในระดับใดและมีวิธีการใดที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

บทบาทของครูในการสอนและการประเมินการเขียนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง การที่ครูมีบุคลิกภาพที่เป็นมิตรและให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมย่อมส่งผลดีต่อการเรียนภาษาของนักเรียน (Harmer, 2013) บทบาทที่ครูผู้สอนการเขียนภาษาอังกฤษพึงมี ได้แก่

ผู้สร้างแรงจูงใจ (Motivator) และกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความสามารถของตนเพื่อทำงานเขียนให้ได้ดีที่สุดเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

แหล่งข้อมูลของนักเรียน (Resource) เนื่องจากการทำงานเขียนจะใช้เวลามากกว่าการพูดหรือการสนทนา ดังนั้นครูจะต้องจัดสรรเวลาให้คำแนะนำแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง อีกทั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือช่วยให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการเขียนงานให้สำเร็จ

ผู้ให้ผลป้อนกลับ (Feedback provider) การให้ผลป้อนกลับในการเขียนควรเป็นไปในเชิงบวก การแก้ไขข้อผิดพลาดครูต้องเลือกที่จะเน้นที่จุดใดเป็นสำคัญซึ่งต้องสอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ภาษาและงานที่มอบหมาย

การพัฒนากระบวนการประเมินผลการเขียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนระดับประถมศึกษา ผู้เขียนนำกรอบแนวคิดของ Anderson (2013) ในการพัฒนาการปฏิบัติในชั้นเรียน (classroom practice) อย่างเป็นระบบ ประกอบไปด้วย การระบุคำถาม/สิ่งที่ครูสงสัยใคร่รู้ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการหาข้อสรุป/ผลผลิตที่ได้มาเป็นแนวทางในการศึกษาการใช้การประเมินผลแบบพลวัต ในบรรยากาศที่เป็นมิตรในการประเมินผลการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำถาม การประเมินผลแบบ Dynamic Assessment ในบรรยากาศที่เป็นมิตรสามารถพัฒนาการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาได้หรือไม่ อย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการบันทึกผลการประเมินการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนเป็นรายบุคคล การบันทึกพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกระหว่างการประเมินผลแบบ Dynamic Assessment และการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการประเมินผลที่ครูนำมาใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อสรุป/ผลผลิตที่ได้ กระบวนการประเมินผลการเขียนภาษาอังกฤษแบบ Dynamic Assessment ในบรรยากาศที่เป็นมิตร

การประเมินผลการเขียนภาษาอังกฤษแบบพลวัต ในบรรยากาศที่เป็นมิตร

จากการศึกษาการประเมินผลแบบพลวัต และการสร้างบรรยากาศการประเมินที่เป็นมิตร ผู้เขียนได้ออกแบบขั้นตอนการประเมินและนำไปอภิปรายร่วมกับนักเรียนเพื่อรับฟังความคิดเห็นและพิจารณาความเป็นไปได้ว่าหากนำมาใช้แล้วจะมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์กับนักเรียนระดับประถมศึกษาหรือไม่ อย่างไร จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มา กำหนดกระบวนการในการประเมินผลการเขียนแบบพลวัต และนำมาใช้ประเมินระหว่างเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. Writing

บทบาทของนักเรียน ทำความเข้าใจคำสั่งของการเขียนโดยการสนทนา/ อภิปรายกับครูและเพื่อนเกี่ยวกับงานเขียนนั้น ๆ มีการกำหนดคุณภาพและเป้าหมายของงานเขียน และปฏิบัติงานเขียนเต็มความสามารถของตนเอง

บทบาทของครู อธิบายสิ่งที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติในการประเมินการเขียนอย่างกระจำจวดตลอดจนทำหน้าที่ผู้สร้างแรงจูงใจ (Motivator) ในการเขียนให้กับนักเรียน

การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร จัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์การประเมินการเขียนนั้น ๆ จัดหาสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งข้อมูลที่เป็นในการเขียนให้กับนักเรียน ครูสนทนากับนักเรียนด้วยถ้อยคำสุภาพ และแสดงให้เห็นว่าครูพร้อมให้ความช่วยเหลือนักเรียนเสมอ

2. Reviewing

บทบาทของนักเรียน เมื่อทำงานเสร็จนักเรียนนำงานเขียนของตนเองไปปรึกษาหารือกับครูหรือเพื่อนว่ามีข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไร และมีสิ่งใดที่ทำได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้ว

บทบาทของครู ทำหน้าที่ให้ผลป้อนกลับ (Feedback provider) โดยให้คำชมในส่วนที่นักเรียนทำได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนให้คำแนะนำหรือคำอธิบายกรณีที่นักเรียนไม่เข้าใจ

การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ไม่ตำหนิกรณีที่นักเรียนเขียนผิดหรือไม่เข้าใจ แม้ครูจะเห็นว่า เป็นสิ่งที่นักเรียนควรจรรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความสามารถสูงให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่ประสบปัญหาในการเขียน

3. Diagnosing difficulties

บทบาทของนักเรียน รวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีปัญหาในการทำงานเขียนคล้าย ๆ กัน เพื่อวิเคราะห์ว่าปัญหาเกิดจากอะไร และจะแก้ปัญหานั้นอย่างไร

บทบาทของครู จัดกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาในการเขียนคล้าย ๆ กัน มาทำ focus group เพื่อวิเคราะห์ข้อบกพร่องและทำความเข้าใจในส่วนนั้นใหม่ให้ถูกต้อง ตลอด

จนให้คำแนะนำแก่นักเรียนเพื่อให้สามารถแก้ไขปรับปรุงงานเขียนของตนเอง

การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ส่งเสริมให้นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพ มุ่งเน้นการหาวิธีแก้ปัญหาแทนการตำหนิ หรือการย้ำข้อผิดพลาดของนักเรียน อาจให้นักเรียนที่มีความสามารถในการเขียนสูงร่วมอธิบายและช่วยเหลือเพื่อนที่ประสบปัญหาในการเขียนร่วมกับครูเพื่อส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน

4. Revising

บทบาทของนักเรียน แก้ไขงานเขียนให้สมบูรณ์ที่สุดตามความสามารถของตนเอง โดยใช้แหล่งข้อมูล พจนานุกรม หรือสื่ออื่น ๆ ช่วยในการเขียนตามเงื่อนไขการทำงานนั้น ๆ

บทบาทของครู จัดเตรียมแหล่งข้อมูล พจนานุกรม สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ (Resource) ที่จะช่วยให้นักเรียนทำงานเขียนอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการประเมินการเขียนในครั้งนั้นว่ามีขอบเขตหรือวัตถุประสงค์เช่นไร

การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร จัดเตรียมสิ่งจำเป็นสำหรับการปรับปรุงแก้ไขงานเขียนให้กับนักเรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับการประเมินนั้น ๆ ให้กำลังใจและสื่อสารให้นักเรียนได้รับรู้ว่าครูเห็นคุณค่าของความพยายามในการเขียนของนักเรียน

5. Assessing

บทบาทของนักเรียน หลังจากแก้ไขปรับปรุงงานแล้ว นักเรียนจะนำงานมาส่งครูอีกครั้งเพื่อประเมินผลร่วมกัน

บทบาทของครู พูดและเขียนคำชมเชยและข้อเสนอแนะในเชิงบวกโดยใช้ข้อความภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษาหรืออาจใช้ภาษาไทยร่วมด้วยเมื่อจำเป็น

การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินการเขียนของตนเองก่อนทั้งในส่วนของการถูกต้องในการเขียน การใช้ภาษา ความพยายามในการทำงาน สิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนในห้องหรือการประเมินในครั้งก่อนตามความสมัครใจ โดยครูจะไม่กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินมากเกินไปจนทำให้นักเรียนอึดอัด โดยเฉพาะการประเมินในครั้งแรก ๆ

6. Encouraging

บทบาทของนักเรียน นักเรียนแต่ละคนพูดคำชมและข้อเสนอแนะเชิงบวกของครูจากการประเมินงานเขียนที่ผ่านมา รวมถึงสิ่งที่นักเรียนเห็นว่าตนเองทำได้ดีแล้วให้เพื่อนๆ ในห้องรับทราบ

บทบาทของครู บันทึกสิ่งที่นักเรียนพูด ณ ขณะนั้นในแฟ้มการประเมินเพื่อแสดงให้เห็นนักเรียนเห็นว่าครูให้ความสำคัญต่อการประเมินตนเองของนักเรียน

การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ครูส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าในความสามารถของตนเอง ยอมรับความสามารถของเพื่อน ๆ ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และพัฒนาการเรียนรู้ไปด้วยกันอย่างมีความสุข

ผลที่เกิดจากการใช้การประเมินผลการเขียนแบบพลวัต ในบรรยากาศที่เป็นมิตร

จากการวิเคราะห์ผลการประเมินการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนเป็นรายบุคคล การบันทึกพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกระหว่างการประเมินผลแบบพลวัต และการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า

1. ด้านทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีความสุขในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น รู้สึกผ่อนคลาย โดยเฉพาะเมื่อต้องทำงานเขียน นักเรียนเขียนตัวอักษร คำ และประโยคภาษาอังกฤษด้วยความมั่นใจมากขึ้น

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีความสุขในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาอังกฤษ อยากพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของตนเองมากขึ้นอย่างเด่นชัด

2. ด้านความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีความสามารถในการเขียนตัวอักษร คำ และประโยคภาษาอังกฤษได้ถูกต้องแม่นยำตามหลักภาษาสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้วิธีประเมินนี้

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีความสามารถในการเขียนคำ ประโยค และข้อความเพื่อสื่อสารความคิด และให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้คล่องแคล่ว มีการใช้รูปประโยคที่หลากหลายถูกต้องตามหลักภาษา สามารถเรียบเรียงความคิดและถ่ายทอดออกมาเป็นความเรียงได้ดีขึ้นกว่าก่อนการใช้วิธีการประเมินนี้

3. ด้านทัศนคติต่อการประเมินผล

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีทัศนคติเชิงบวกต่อการประเมินผล นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลอย่างมีความสุข นักเรียนสบายใจที่จะบอกว่าตนเองยังไม่เข้าใจสิ่งใด และกล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย และพร้อมจะแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเอง

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีทัศนคติเชิงบวกต่อการประเมินผล และเข้าร่วมกระบวนการประเมินผลด้วยความกระตือรือร้น นักเรียนสามารถระบุความสามารถของตนเอง สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และวิธีการแก้ไขได้

นักเรียนทั้งระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเห็นว่าการที่นักเรียนพูดคำชมที่ได้รับจากครู ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง อยากพัฒนาตนเองให้มีความสามารถมากขึ้น นักเรียนเห็นถึงความตั้งใจของครูในการมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนจากการใช้ข้อความเชิงบวกในการประเมินแม้ว่างานของนักเรียนจะยังไม่สมบูรณ์ แต่ครูก็ให้ความสำคัญกับการเสนอแนะวิธีการพัฒนามากกว่าการตัดสินคุณภาพของงาน

4. ด้านความร่วมมือและมิตรภาพที่เกิดขึ้นในห้องเรียนภาษาอังกฤษ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนที่มีความสามารถแตกต่างหลากหลายได้อย่างมีความสุข นักเรียนรับรู้และยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น นำไปสู่การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนที่มีความสามารถสูงจะให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วยความเต็มใจ โดยไม่มีการเปรียบเทียบหรือดูแคลนผู้อื่น ในขณะที่นักเรียนที่มีความสามารถจำกัดก็มีความพยายามในการพัฒนาตนเองได้เรียนรู้วิธีการเขียนจากครูและเพื่อน ทำให้มีพัฒนาการในการเขียนดีขึ้นพร้อมกับมีความสนิทสนมกับเพื่อน ๆ มากขึ้น

บทสรุป

วิธีการประเมินผลการเขียนภาษาอังกฤษที่กล่าวมาข้างต้นเป็นตัวอย่างหนึ่งของการพัฒนาการปฏิบัติในห้องเรียนภาษาอังกฤษ (classroom practice) และพบว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจในระดับชั้นเรียน ทั้งนี้ครูแต่ละคนสามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกันหรืออาจใช้วิธีการที่แตกต่างกันด้วยเหตุและปัจจัยที่หลากหลาย ทั้งด้านความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียน จำนวนนักเรียนในชั้น ภูมิหลัง พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และอื่น ๆ ซึ่งปัจจัยทั้งหลายที่แตกต่างกันตามบริบทของแต่ละโรงเรียนย่อมส่งผลถึงการเลือกวิธีการวัดและประเมินผลที่แตกต่างกัน แต่สิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนภาษาพึงตระหนักร่วมกันคือไม่ว่าครูจะประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการใดก็ตาม ผลที่ได้จากการประเมินจะต้องถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูที่นำไปสู่การพัฒนานักเรียน และสิ่งสำคัญที่สุดคือจะต้องนำผลการประเมินนั้นมาใช้จูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ มีกำลังใจในการเรียน รู้ว่าตนเองสามารถทำสิ่งใดได้แล้ว และยังมีสิ่งใดที่ตนเองสามารถเรียนรู้และพัฒนาต่อไปได้อีก การที่นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนภาษาอังกฤษและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่เข้าสู่สังคมแห่งการทำงานก็จะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในงานตามศักยภาพของตนเองและสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือและสื่อกลางในการทำงานเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง สังคม ประเทศชาติ และโลกต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์ข้อมูลอาเซียน. (2559). *คะแนนเฉลี่ย TOEFL* (2015). สืบค้นจาก <http://asean.sueksa.go.th/2016/08/คะแนนเฉลี่ย-toefl/2015/>.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2558). *การขับเคลื่อนนโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษ*. สืบค้นจาก <http://www.moe.go.th/websm/2015/oct/337.html>.
- พิมพ์พรณ ศยามานนท์. (2560). การใช้ Dynamic Assessment ในห้องเรียนที่มีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. *วารสารภาษาปริทัศน์*, 32(2560), 125-145.
- องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. (2559). *ประเทศในอาเซียน*. สืบค้นจาก <http://www.thai-aec.com/>.

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, A. (2013). *An introduction to teacher research*. Retrieved from www.learnnc.org/lp/pages/659.
- Berman, J. (2007). *Using dynamic assessment in school psychology*. Retrieved from <http://www.psychology.org.as/publications/inpsycho/dynamic/>.
- Brindley, G. (2003). Classroom-based management. In D. Nunan (ed.), *Practical English language teaching*. New York: McGraw-Hill Education.
- Harmer, J. (2013). *The practice of English language teaching* (4th Ed). Essex: Pearson.

Medwell, J., Wray, D., Minns, H., Griffiths, V., Coates, E. (2014).

Primary English teaching theory & practice (7th Ed.). London:
Learning Matters.

Weigle, S. (2007). Teaching writing teachers about assessment. *Journal of
Second Language Writing*, 16(3), 194-209.

.....

ผู้เขียน

อาจารย์เหมวรรณ ชันมณี อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายประถม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330

อีเมล: aimy-cu@yahoo.com